

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาอนามัยส่วนบุคคลของนักเรียนชั้นประถมศึกษา โรงเรียนบ้านกงพาน จังหวัดอุดรธานี โดยดำเนินการในรูปแบบการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) ที่มีกลุ่มทดลองเพียงกลุ่มเดียว (One Group) ซึ่งมีรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังนี้ คือ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ร่วมกิจกรรมในกระบวนการศึกษาครั้งนี้ คือ แกนนำนักเรียนฝ่ายอนามัย โรงเรียน ปีการศึกษา 2547 ครูโรงเรียนบ้านกงพาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 2 อุดรธานี ผู้นำชุมชน และตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ปีการศึกษา 2547 โรงเรียนบ้านกงพาน อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี จำนวน 95 คน ใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีคุณสมบัติดังนี้

1. นักเรียนสามารถอ่านและเขียนหนังสือได้ดี
2. นักเรียนมีความพร้อมในการเข้าร่วมกิจกรรมการวิจัย

เครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

1. แบบทดสอบวัดนักเรียน 1 ชุด แบ่งเป็น 3 ตอน
ตอนที่ 1 ข้อมูลด้านความรู้ในเรื่องอนามัยส่วนบุคคล
ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านเจตคติในเรื่องอนามัยส่วนบุคคล
ตอนที่ 3 ข้อมูลด้านการปฏิบัติตนในเรื่องอนามัยส่วนบุคคล

2. แบบสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์ พุทธคุณทั่วไป

แต่มีจุดมุ่งหมายว่าต้องการข้อมูลเรื่องใด โดยทำการสัมภาษณ์คณะครู แกนนำนักเรียน ผู้นำชุมชน ตัวแทนผู้ปกครองจากสมาคมผู้ปกครองนักเรียน ดังนี้

- การดำเนินงานเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพนักเรียน โดยเฉพาะด้านอนามัยส่วนบุคคลที่ผ่านมา

- ปัญหาสุขภาพนักเรียนด้านอนามัยส่วนบุคคลในอดีตและปัจจุบัน
- สาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีปัญหาด้านอนามัยส่วนบุคคล
- การให้การสนับสนุนจากหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ ในการส่งเสริมสุขภาพ

นักเรียน

- ปัญหาอุปสรรคการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพอนามัยส่วนบุคคล

3. คำถามสำหรับการศึกษาการพัฒนาอนามัยส่วนบุคคลของนักเรียน ผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นในการให้กลุ่มผู้เข้าร่วมกิจกรรมระดมความคิดดังนี้

- นักเรียนที่มีสุขภาพอนามัยส่วนบุคคลที่ดีมีลักษณะอย่างไร
- การดำเนินการพัฒนาอนามัยส่วนบุคคลของนักเรียนที่ทุกคนอยากให้มี

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้มีขั้นตอน ดังนี้

1. แบบทดสอบ

เป็นแบบทดสอบก่อนการทดลอง ระหว่างการทดลองและหลังการทดลอง ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการทบทวนเอกสารและรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมอนามัยส่วนบุคคล ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลด้านความรู้ในเรื่องอนามัยส่วนบุคคลตามแนวทางปฏิบัติขั้นพื้นฐานของสุขบัญญัติแห่งชาติ จำนวน 15 ข้อ ใช้ข้อคำถามแบบมีตัวเลือกให้ตอบ ถ้าตอบถูกได้ 1 คะแนน ถ้าตอบผิดได้ 0 คะแนน แล้วนำมาจัดช่วงคะแนนแบบอิงเกณฑ์ แบ่งเกณฑ์การให้คะแนนเป็น 3 ช่วง ดังนี้

คะแนน 11-15 แสดงว่ามีความรู้ในระดับสูง

คะแนน 6-10 แสดงว่ามีความรู้ในระดับปานกลาง

คะแนน 1-5 แสดงว่ามีความรู้ในระดับต่ำ

ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านเจตคติในเรื่องอนามัยส่วนบุคคลตามแนวทางปฏิบัติขั้นพื้นฐานของสุขบัญญัติแห่งชาติ ใช้มาตราวัดในลักษณะเป็นมาตราส่วนแบบประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 15 ข้อ ข้อคำถามมีทั้งด้านบวกและด้านลบ มี 3 ตัวเลือก ให้เลือกตอบเพียงคำตอบเดียวคือ

เห็นด้วย แสดงว่า นักเรียนมีความคิดเห็นตรงกับข้อความนั้นมากที่สุด
 ไม่แน่ใจ แสดงว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อข้อความนั้นกำกวม
 ไม่เห็นด้วย แสดงว่า นักเรียนมีความคิดเห็นไม่ตรงกับข้อความนั้นเลย
 เกณฑ์การให้คะแนน มีดังนี้

ข้อความที่เป็นบวก

ข้อความที่เป็นลบ

(Positive Statement)

(Negative Statement)

เห็นด้วย = 3 คะแนน

เห็นด้วย = 1 คะแนน

ไม่แน่ใจ = 2 คะแนน

ไม่แน่ใจ = 2 คะแนน

ไม่เห็นด้วย = 1 คะแนน

ไม่เห็นด้วย = 3 คะแนน

จากนั้นนำคะแนนมารวมกันแล้วนำจัดช่วงคะแนนแบบอิงเกณฑ์ แบ่งเกณฑ์การให้คะแนนเป็น 3 ช่วง ดังนี้

คะแนน 36–45 แสดงว่ามีเจตคติอยู่ในระดับดี

คะแนน 26–35 แสดงว่ามีเจตคติอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนน 16–25 แสดงว่ามีเจตคติอยู่ในระดับต่ำ

ตอนที่ 3 ข้อมูลด้านการปฏิบัติตนในเรื่องอนามัยส่วนบุคคล ตามแนวทางปฏิบัติขั้นพื้นฐานของสุขบัญญัติแห่งชาติ โดยให้นักเรียนตอบแบบสอบถามตามสภาพการปฏิบัติจริง อาศัยเกณฑ์ความถูกต้อง ตามแนวทางการปฏิบัติขั้นพื้นฐานของสุขบัญญัติแห่งชาติ จำนวน 15 ข้อ มีตัวเลือกให้เลือกตอบ 3 อันดับ คือ ปฏิบัติเป็นประจำ ปฏิบัติเป็นบางครั้ง ไม่เคยทำเลย และมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ข้อความที่เป็นบวก

ข้อความที่เป็นลบ

(Positive Statement)

(Negative Statement)

ปฏิบัติเป็นประจำ = 3 คะแนน

ปฏิบัติเป็นประจำ = 1 คะแนน

ปฏิบัติเป็นบางครั้ง = 2 คะแนน

ปฏิบัติเป็นบางครั้ง = 2 คะแนน

ไม่เคยทำเลย = 1 คะแนน

ไม่เคยทำเลย = 3 คะแนน

จากนั้นนำคะแนนมารวมกันแล้วนำจัดช่วงคะแนนแบบอิงเกณฑ์ แบ่งเกณฑ์การให้คะแนนเป็น 3 ช่วง ดังนี้

คะแนน 36–45 แสดงว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับดี

คะแนน 26–35 แสดงว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนน 16–25 แสดงว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับต่ำ

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

มีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ วารสาร เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. กำหนดโครงสร้าง เนื้อหาของแบบทดสอบให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์และการวัด
3. จัดทำแบบทดสอบตามกรอบที่กำหนดไว้
4. นำแบบทดสอบให้ผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบ เพื่อหาความตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) ความเหมาะสม ความชัดเจนของข้อความ แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข
5. ทำการทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ (Try Out) โดยการนำแบบสอบถามไปทดสอบกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 40 คน ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่จะใช้ศึกษาจริง
6. นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์อำนาจจำแนกโดยแบ่งกลุ่มสูง กลุ่มต่ำ อย่างละ 25% แล้วทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยแต่ละกลุ่ม ถ้ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ก็ถือว่าข้อนั้นมีค่าอำนาจจำแนกสูงก็จะคัดไว้ (ภาคผนวก ค)
7. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติตนด้านอนามัยส่วนบุคคล โดยแบบทดสอบแบ่งออกเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 แบบทดสอบวัดความรู้ด้านอนามัยส่วนบุคคลใช้สูตร KR_{20} (Kuder-Richardson Formular 20) ตอนที่ 2 และตอนที่ 3 แบบทดสอบวัดเจตคติและการปฏิบัติตนด้านอนามัยส่วนบุคคล ใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) (ภาคผนวก ง)
8. นำแบบสอบถามมาเขียนคำสั่ง ชี้แจง จัดเป็นแบบสอบถาม ให้พร้อมที่จะเก็บข้อมูลต่อไป

การดำเนินการกระบวนการวิจัย

ก่อนดำเนินการกระบวนการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. กำหนดโรงเรียนและชุมชนเป้าหมาย

กำหนดโรงเรียนเป้าหมายที่ศึกษาในครั้งนี้ คือ โรงเรียนบ้านกงพาน ตำบลพันดอน อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 2 อุดรธานี ซึ่งเป็นโรงเรียนที่ผู้วิจัยนำกระบวนการมีส่วนร่วมไปพัฒนาอนามัยส่วนบุคคลให้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 95 คน ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย ส่วนชุมชนเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ คือ ชุมชนบ้านกงพาน ซึ่งเป็นชุมชนที่อยู่ในเขตการให้บริการของโรงเรียน โรงเรียนและชุมชนมีลักษณะดังนี้

ลักษณะของโรงเรียน

1. เป็นโรงเรียนประถมศึกษาที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาถึงระดับประถมศึกษา มีจำนวนครูทั้งหมด 10 คน และจำนวนนักเรียนทั้งหมด 179 คน
2. เป็นโรงเรียนที่ผู้วิจัยได้รับรู้สภาพปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพในโรงเรียนบางส่วนที่ส่งผลต่อปัญหาด้านสุขภาพของนักเรียนโดยเฉพาะด้านอนามัยส่วนบุคคลของนักเรียนระดับประถมศึกษา
3. ผู้บริหารและคณะครูเห็นความสำคัญของปัญหาการวิจัยและยินดีให้ความร่วมมือในการพัฒนาอนามัยส่วนบุคคลให้แก่นักเรียน และมีความมุ่งมั่นในการทำงานอย่างจริงจัง

ลักษณะของชุมชนเป้าหมาย

1. เป็นชุมชนที่อยู่ในเขตบริการของโรงเรียนเป้าหมาย
2. ชุมชนรับรู้ถึงสภาพปัญหานักเรียนในชุมชนมีพฤติกรรมที่ควรได้รับการพัฒนาอนามัยส่วนบุคคล
3. ชุมชนเห็นความสำคัญของการเข้าร่วมในกระบวนการวิจัยและยินดีให้ความร่วมมือในการพัฒนาอนามัยส่วนบุคคลให้แก่ นักเรียนอย่างจริงจัง

2. สร้างความสัมพันธ์กับโรงเรียนและชุมชน

ขั้นนี้ผู้วิจัยสร้างความสัมพันธ์กับโรงเรียนและชุมชนโดยการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนและชุมชน โดยได้ชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัย กระบวนการวิจัย และสร้างความตระหนักในความสำคัญของการมีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทราบ

ซึ่งผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยบุคคลที่เกี่ยวข้อง 3 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายผู้วิจัย
ฝ่ายนักพัฒนา และฝ่ายชุมชน ซึ่งแต่ละฝ่ายประกอบด้วย

ฝ่ายผู้วิจัยประกอบด้วย ผู้วิจัย 1 คน

ฝ่ายนักพัฒนาประกอบด้วยคณะครูทุกคนในโรงเรียน 10 คน และแกนนำนักเรียน
ฝ่ายส่งเสริมอนามัย 20 คน

ฝ่ายชุมชนประกอบด้วยผู้นำชุมชน 1 คน ตัวแทนจากสมาคมผู้ปกครอง 10 คน

ฝ่ายนักวิจัย มีส่วนเกี่ยวข้องโดยเป็นผู้สนใจศึกษาทฤษฎี กระบวนการมีส่วนร่วม
และมุ่งหวังที่จะนำวิธีการวิจัยดังกล่าวมาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาอนามัยส่วนบุคคลให้แก่
นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา โดยมีบทบาทที่สำคัญ คือ เป็นผู้ประสานงานและกระตุ้นให้เกิด
ความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องตลอดกระบวนการวิจัย

ฝ่ายนักพัฒนา มีส่วนเกี่ยวข้องโดยมีหน้าที่ในการนำหลักสูตรและแนวทางในการจัด
กิจกรรมให้บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ มีบทบาทสำคัญในการจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นการพัฒนา
อนามัยส่วนบุคคลให้แก่เด็กนักเรียนในโรงเรียนและให้ความร่วมมือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง
ตลอดกระบวนการวิจัย

ฝ่ายชุมชน ได้แก่ ผู้นำชุมชนและพ่อแม่ผู้ปกครองนักเรียนจากสมาคมผู้ปกครอง

ผู้นำชุมชน มีส่วนเกี่ยวข้อง คือ เป็นผู้นำด้านการปกครองของหมู่บ้านและเป็นผู้นำ
กลุ่มต่าง ๆ เป็นบุคคลที่คนในชุมชนให้ความเคารพนับถือ ดังนั้นบทบาทที่สำคัญในกระบวนการ
วิจัยนี้ คือ เป็นแกนนำฝ่ายชุมชนการสร้างเสริมความตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาอนามัย
ส่วนบุคคลของนักเรียน เป็นการประชาสัมพันธ์กระบวนการวิจัยดังกล่าวให้ชุมชนรับทราบ
มีส่วนสำคัญในการจัดหาทรัพยากรจากภายในและภายนอกท้องถิ่นมาใช้ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ
ตามกระบวนการวิจัย และให้ความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้องในการร่วมกันพัฒนาอนามัยส่วนบุคคล
ให้แก่เด็กนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย

ผู้ปกครองนักเรียน มีส่วนเกี่ยวข้องคือ มุ่งหวังให้บุตรหลานได้รับการพัฒนาในทุก ๆ
ด้าน โดยเฉพาะในด้านอนามัยส่วนบุคคล ดังนั้นบทบาทสำคัญของฝ่ายนี้ คือ การตระหนักถึง
ความสำคัญในการพัฒนาอนามัยส่วนบุคคลให้แก่บุตรหลานของตนเองที่บ้านและร่วมมือกับ
ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในกระบวนการวิจัยเพื่อร่วมกันพัฒนาในด้านดังกล่าวให้แก่บุตรหลาน

ขั้นการดำเนินกระบวนการวิจัยทั้ง 4 ขั้นตอน ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ขั้นศึกษาวิเคราะห์พิจารณาปัญหา

ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันวิเคราะห์สภาพปัญหาที่ผ่านมาในอดีตและสภาพปัญหาที่เป็นอยู่ในปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาอนามัยส่วนบุคคลและที่เป็นอุปสรรคในการพัฒนาอนามัยส่วนบุคคล ทำการเสวนากลุ่ม และการให้โรงเรียนร่วมกับชุมชนวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อนของการดำเนินงานด้านส่งเสริมสุขภาพอนามัยส่วนบุคคลของนักเรียน

2. ขั้นหาสาเหตุของปัญหา

เป็นขั้นตอนการวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา สร้างความรู้ความเข้าใจในปัญหาสุขภาพของนักเรียนโดยเฉพาะด้านอนามัยส่วนบุคคล และเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูล ข้อเท็จจริง ความคิดเห็นของคณะครู ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน แกนนำนักเรียนฝ่ายส่งเสริมอนามัย ผู้นำชุมชน เปิดโอกาสให้ทุกคนได้แสดงความคิดเห็น และร่วมกันหาข้อสรุปที่ทุกคนเข้าใจและยอมรับร่วมกันถึงสาเหตุที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับปัญหาด้านอนามัยส่วนบุคคล โดยกำหนดประเด็นในการวิเคราะห์ เช่น สาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีปัญหาด้านสุขภาพอนามัยส่วนบุคคลมีอะไรบ้าง โดยการให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมแบ่งกลุ่มย่อยอภิปรายแสดงความคิดเห็น จากนั้นจึงนำข้อคิดเห็นที่ได้ร่วมกันเป็นภาพใหญ่ และช่วยกันต่อเติม และหาข้อสรุปร่วมกัน

3. ขั้นกำหนดแนวทางปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา

ขั้นตอนนี้เริ่มจากการสร้างแนวทางในการแก้ปัญหา เป็นการนำความคิดของแต่ละบุคคลเข้ามาช่วยให้โรงเรียนสามารถกำหนดวิธีการสำคัญ หรือโครงการกิจกรรมที่ช่วยให้การดำเนินงานพัฒนาสุขภาพอนามัยส่วนบุคคลของนักเรียนบรรลุตามเป้าประสงค์หรือตามภาพที่ทุกคนร่วมกันสร้างไว้ โดยการกำหนดให้ทุกคนที่เข้าร่วมกิจกรรมเขียนกิจกรรมที่ต้องการให้มีหรือเกิดในการสร้างสุขภาพนักเรียน 1-2 กิจกรรม กลุ่มเล็กนำกิจกรรมที่เหมือนกันและต่างกันมานำเสนอในที่ประชุมใหญ่พิจารณา ตัวแทนจากกลุ่มเล็กร่วมกันนำเสนอจากทุกกลุ่มให้เป็นมติข้อตกลงโดยปรับแก้ไขตามที่มีการเสนอแนะความคิดเห็นแล้ว จากนั้นจึงกำหนดแนวทางปฏิบัติเป็นการนำเอาวิธีการสำคัญหรือโครงการที่ได้ตกลงยอมรับร่วมกันมากำหนดเป็นแผนปฏิบัติการอย่างละเอียด ซึ่งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการกำหนดโครงการต่าง ๆ ที่จะนำไปปฏิบัติเพื่อการดำเนินงานทางด้านการพัฒนาอนามัยส่วนบุคคลของนักเรียนชั้นประถมศึกษา

4. ขั้นปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนด

ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายลงมือปฏิบัติงานตามแผนการดำเนินงาน และเมื่อสิ้นสุดการดำเนินงานตามแผน ผู้วิจัยรายงานสรุปผลการดำเนินงานให้ทางโรงเรียนทราบ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขออนุญาตผู้บริหาร โรงเรียนและผู้นำชุมชนในการนำกระบวนการวิจัยดังกล่าว มาทดลองใช้ในโรงเรียนและในชุมชนนี้ โดยแจ้งให้บุคคลดังกล่าวทราบเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขั้นตอนในกระบวนการวิจัยและขอความร่วมมือในการเข้าร่วมกระบวนการวิจัย

2. สร้างความสัมพันธ์กับโรงเรียนและชุมชน ได้แก่ คณะครู ผู้นำชุมชน นักเรียนและ ผู้ปกครองนักเรียน

3. ใช้แบบทดสอบวัดพฤติกรรมอนามัยส่วนบุคคลกับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติตนด้านอนามัยส่วนบุคคลตามสุขบัญญัติแห่งชาติ (Pretest) ก่อนเข้าร่วมกระบวนการวิจัย

4. ประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายในกระบวนการวิจัย เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขั้นตอนและกระบวนการวิจัยและร่วมกันดำเนินงานตามกระบวนการวิจัย ตั้งแต่เริ่มต้น จนถึงสิ้นสุดการวิจัย

5. ทำการเสวนากลุ่ม โดยคณะครู ตัวแทนนักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน ผู้นำชุมชน โดยมีประเด็นการเสวนากลุ่มดังต่อไปนี้

- ปัญหาการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพในโรงเรียน โดยเฉพาะด้านอนามัยส่วนบุคคลของนักเรียนในอดีตและปัจจุบันเป็นอย่างไร

- สร้างภาพการพัฒนางานทางด้านการพัฒนาอนามัยส่วนบุคคลของนักเรียนที่ต้องการให้มี

- ทางด้านนโยบายของโรงเรียนในด้านการส่งเสริมสุขภาพอนามัยส่วนบุคคลของนักเรียนที่ต้องการให้มี

- การสร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพที่ต้องการให้มีในโรงเรียน

- การปรับปรุงทางด้านตัวนักเรียนเองเกี่ยวกับอนามัยส่วนบุคคล ทั้งด้านความรู้ เจตคติ และพฤติกรรม การปฏิบัติตนด้านอนามัยส่วนบุคคล

- ระบบการบริการทางด้านต่าง ๆ ที่ต้องการในการพัฒนาอนามัยส่วนบุคคลที่ต้องการให้มี

- ถ้าต้องการให้เกิดภาพที่ทุกคนต้องการให้ทุกคนเขียนกิจกรรมที่ต้องการให้มีหรือให้เกิดมารวมกันนำเสนอในที่ประชุมพิจารณา
- บันทึกกิจกรรมที่สามารถดำเนินการได้และทางกลุ่มเห็นพ้องต้องกันและอยากให้เกิดขึ้น

ทุกคนร่วมวางแผนในการดำเนินกิจกรรมดังนี้

- จะทำอะไร
- ทำแล้วเกิดผลอย่างไร
- ทำที่ไหน
- วิธีการทำอะไร
- ใช้อุปกรณ์อะไรบ้าง งบประมาณเท่าไร
- วันเวลาที่จะดำเนินการ
- ใครบ้างที่ช่วยกันทำ
- ผู้รับผิดชอบและประสานงาน

6. การวางแผนปฏิบัติงาน เพื่อกำหนดโครงการกิจกรรมมาตรการต่าง ๆ ที่จะนำไปปฏิบัติเพื่อการพัฒนาอนามัยส่วนบุคคลของนักเรียน

7. ในระหว่างการดำเนินงานในกระบวนการวิจัยอยู่นั้น ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบทดสอบวัดพฤติกรรมอนามัยส่วนบุคคลกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติตนด้านอนามัยส่วนบุคคลตามสุขบัญญัติแห่งชาติ (Posttest I) เพื่อสังเกตพัฒนาการด้านดังกล่าว นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ใช้การสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายและผู้ให้ข้อมูลสำคัญในกระบวนการวิจัย เช่น ผู้บริหารโรงเรียน ครูประจำชั้น ครูผู้รับผิดชอบโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ พ่อแม่ผู้ปกครองนักเรียน ผู้นำชุมชน นักเรียน และคนในชุมชน เป็นต้น

8. ในสัปดาห์สุดท้ายของกระบวนการวิจัย ผู้วิจัยนำแบบทดสอบวัดพฤติกรรมอนามัยส่วนบุคคลด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติตนด้านอนามัยส่วนบุคคลตามสุขบัญญัติแห่งชาติ (Posttest II) มาใช้กับนักเรียนกลุ่มดังกล่าวอีกครั้งเพื่อนำผลการวัดครั้งนี้มาเปรียบเทียบกับผลการวัดครั้งก่อนเข้าร่วมกระบวนการวิจัย และครั้งที่ระหว่างดำเนินการวิจัย

วิธีการตรวจสอบข้อมูล

การตรวจสอบข้อมูลทางด้านการดำเนินกระบวนการที่ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมเกิดขึ้นในระหว่างการทำกิจกรรมในทุก ๆ ขั้นตอน โดยการเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมให้ข้อมูลอย่างเต็มที่ เน้นบรรยากาศแบบเป็นกันเอง ความเสมอภาค การหาเหตุผลสนับสนุนเพื่อให้ตรงกับความเป็นจริง เป็นการตรวจสอบข้อมูลโดยทางโรงเรียนและชุมชนเอง

นอกจากการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลในทุกขั้นตอนแล้วทางผู้ทำการศึกษา ยังตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลที่เก็บจากวิธีการอื่น ๆ โดยพยายามเชื่อมโยงเนื้อหาวัตถุประสงค์ และสามารถตอบคำถามการวิจัยได้อย่างไร

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมอนามัยส่วนบุคคล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS For Windows

- เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคะแนนระหว่างก่อนการทดลอง ระหว่างการทดลอง และภายหลังการทดลอง ในเรื่องความรู้ เจตคติ การปฏิบัติตนด้านอนามัยส่วนบุคคล โดยใช้สถิติ Paired Samples t-test

2. ข้อมูลทางด้านปัญหาการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพอนามัยส่วนบุคคลของนักเรียนในอดีต จุดอ่อน จุดแข็ง โดยการดำเนินการวิเคราะห์ร่วมกันทั้งผู้ทำวิจัยและกลุ่มเป้าหมาย โดยข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์จะนำไปเป็นข้อมูลขั้นพื้นฐานในกระบวนการวิจัย

3. การวิเคราะห์ข้อมูลในกระบวนการวิจัย ผู้ดำเนินการวิจัยร่วมกับทางผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ทำการวิเคราะห์ร่วมกันทุกขั้นตอน เริ่มตั้งแต่การสร้างภาพที่สมบูรณ์ การกำหนดกิจกรรม การวางแผนปฏิบัติงาน และการดำเนินงาน